

**Forskerforbundet:
Hovedstyrets beretning
01.01. 2003 – 31.12. 2005**

INNHOOLD:

1. INNLEDNING	2
3. HØYERE UTDANNING	5
4. LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR	9
5. ORGANISERING OG STYRING AV FORSKNINGS- OG HØYERE UTDANNINGSINSTITUSJONER	15
6. ORGANISASJON	17
7. INFORMASJON OG SAMFUNNSKONTAKT	19
8. STYRINGSORGAN OG REPRESENTASJON	24

1. INNLEDNING

Beretningsperioden har vært preget av organisatorisk vekst og omstilling. Forskerforbundet har hatt en medlemsvekt på over 13 % og befestet sin posisjon som den mest representative organisasjonen i sektoren. Spesielt positivt er den store veksten i antall stipendiatmedlemmer (50 % økning). Skifte av hovedorganisasjon representerte en utfordring med krav til nye samarbeidsrelasjoner og egenprofilering. Omstillingen har kostet tid og krefter, men styrket mulighetene for å oppnå bedre resultater for medlemmene. Det har i perioden vært lagt stor vekt på medlemskontakt og kursvirksomheten har økt betraktelig. Det samme gjelder lokallagsbesøk.

Regjeringens forskningsmelding "Vilje til vekst" våren 2005 og behandlingen av den i Stortinget signaliserte enighet om ambisiøse mål for kommende femårsperiode både mht. ressurser og rekruttering. I perioden forut har vi imidlertid ikke kommet nærmere målet om en forskningsinnsats på gjennomsnittlig OECD-nivå. Sektoren er preget av økende konkurranse om midlene og manglende bevilgninger når det gjelder utstyr og driftsmidler. Etablering av sentra for fremragende forskning og program for yngre fremragende forskere er kvalitetsfremmende tiltak vi har støttet.

Kvalitetsreformen ble iverksatt fra 2003 og de første evalueringsrapportene forelå ved utgangen av perioden. Reformen har påvirket arbeidsvilkårene og begrenset forskningsmulighetene. Ressurstilgangen har ikke kompensert for merarbeidet. Gjennom samarbeid med Vox Academica og andre fagforeninger lyktes forbundet i å stanse omgjøring av de statlige lærestedene til særlovselskaper og ny universitets- og høyskolelov ble på mange måter tilfredstillende. Likevel ser vi at nye styringsformer i praksis har bidratt til svekket kollegial innflytelse og begrensede rettigheter for den enkelte ansatte.

Forbundet engasjerte seg i arbeidet for å hindre utvidet adgang til midlertidig tilsetting og svekkede rettigheter i forbindelse med Arbeidslivslovutvalgets innstilling, og var ikke fornøyd med de lovforslag som ble fremmet av regjeringen på dette området. De vedtatte endringene i arbeidsmiljølov og tjenestemannslov ble til dels opphevet ved regjeringsskiftet høsten 2005. Regjeringen har også varslet opphevelse av adgangen til 12 års midlertidig prosjektilsetting ved universiteter og høyskoler.

Lønnsutviklingen i perioden har vært positiv, spesielt på begynnerlønnsnivå. Forbundet engasjerte seg i debatten rundt fremtidig pensjonssystem og bidro sammen med andre organisasjoner blant annet til det foreløpige forliket om fortsatt bruttopensjon i offentlig sektor. Stipendiateres arbeidsvilkår har fått særlig oppmerksomhet, og vi oppnådde positive resultater ved justering av retningslinjene sommeren 2003.

Kontakt og samarbeid med andre aktører i sektoren har fortsatt. Forbundet har et forbedringspotensial mht. medieprofilering, men Forskerforum spiller en avgjørende rolle i arbeidet med å synliggjøre forbundet.

2. FORSKNINGSPOLITIKK

Utviklingen for forskning har, spesielt i første halvdel av perioden, vært positiv og Forskerforbundet har på flere områder fått gjennomslag for sine synspunkter. Både regjering og storting har vært opptatt av å styrke forskning og utvikling og har vektlagt forskningens betydning for fremtidig verdiskaping. Dette har medført at de offentlige bevilgningene til forskning i perioden sett under ett, har økt. Dette har imidlertid ikke vært tilstrekkelig til at Stortingets mål om at Norges samlede forskningsinnsats skulle opp på gjennomsnittlig OECD-nivå i 2005, ble nådd. I stortingsmeldingen om forskning som Stortinget behandlet i juni 2005, vedtok et enstemmig Storting at samlet forskningsinnsats i 2010 skulle utgjøre 3% av BNP. I meldingen ble den videre utviklingen av norsk forskning i neste 4-5 års periode trukket opp.

I forhold til Forskerforbundets overordnede mål for forskning i arbeidsprogrammene for 2001-2003 og 2004-2006 er forbundet glad for at forskningsinnsatsen økte i de to første årene av perioden, men er ikke tilfreds med at innsatsen ikke nådde gjennomsnittlig OECD-nivå i 2005. Det er positivt at det er tilført midler til grunnforskning ved universiteter og høyskoler, bl.a. gjennom avkastning fra forskningsfondet, men forbundet beklager at Forskningsrådet i altfor liten grad disponerer frie grunnforskningsmidler. Opptrappingsplanen for nye stipendiatstillinger ble bare fulgt opp i første del av beretningsperioden. Dette er nærmere omtalt under punkt 4 om lønns- og arbeidsvilkår.

Forskerforbundet har i perioden arbeidet aktivt med disse og andre forskningspolitiske spørsmål overfor myndighetene. Dette gjelder særlig ressursituasjonen samt innspill og notater til stortingsmeldingen om forskning.

2.1 Økt forskningsinnsats

En hovedoppgave for Forskerforbundet i beretningsperioden har vært arbeidet for å øke forskningsinnsatsen til gjennomsnittlig OECD-nivå i 2005 i tråd med Stortingets vedtak. Det var en positiv vekst i de offentlige forskningsbevilgningene i første del av beretningsperioden, men veksten var ikke tilstrekkelig for å nå vekstmålet. I følge NIFU STEP var gjennomsnittlig OECD-nivå i 2002 på 2,26%, mens Norges samlede forskningsinnsats i forhold til BNP ble redusert fra 1,73% i 2003 til 1,62% i 2004. I 2005 var det realnedgang i de offentlige forskningsbevilgningene i forhold til året før.

Regjeringen la frem en stortingsmelding om forskning våren 2005. En viktig oppgave for Forskerforbundet i beretningsperioden har vært å utarbeide innspill og kommentarer til regjeringens arbeid med meldingen. Forbundet var meget tilfreds med meldingen som på en rekke områder var i tråd med forbundets innspill. Stortinget ga sin tilslutning til meldingen som signaliserte en betydelig vilje til økt satsing på forskning. Det ble vedtatt at den samlede norske forskningsinnsatsen innen 2010 skal utgjøre 3% av BNP. Dette forutsetter at offentlige forskningsbevilgninger skal utgjøre 1% av BNP mens forskningsmidler fra næringsliv, utenlandske og andre private kilder skal utgjøre 2%. Forskerforbundet har tatt til orde for at den offentlige innsatsen må utgjøre 45% av vekstmålet. Stortinget videreførte opptrappingsplanen for opprettelse av nye stipendiatstillinger, vedtok å styrke forskningsfondet og etablere sentre for forskningsdrevet innovasjon. De foreslåtte økonomiske virkemidlene vil imidlertid være avhengige av de årlige budsjettforhandlingene, og meldingen er meget ambisiøs på næringslivets vegne når det gjelder forventet økning i næringslivets forskningsinnsats. Forbundet har utarbeidet et strateginotat for sitt videre arbeid med oppfølging av meldingen.

Forskerforbundet har arbeidet for å styrke Fondet for forskning og nyskaping. Fondets kapital har økt fra 27 mrd kr i 2003 til 50 mrd kr per 01.01.2006. Dette er positivt, men forbundet beklager at en ytterligere økning ble kuttet ved regjeringsskiftet høsten 2005. Avkastningen av fondet utgjør en vesentlig del av de offentlige forskningsbevilgningene. Deler av denne er kanalisert til Norges forskningsråd som "frie grunnforskningsmidler" og direkte til institusjonene.

Basisbevilgningene til forskningsinstituttene er i hovedsak videreført på samme nivå, beretningsperioden sett under ett. Forskerforbundet har i innspill til stortingsmeldingen om forskning arbeidet for økte bevilgninger.

Skattefunnordningen har fått et betydelig omfang med et anslått provenytab i 2005 på 1,8 mrd kr. Forbundet har støttet videreføring av ordningen og har også arbeidet for å innføre en tilskuddsbasert ordning for forskningsprosjekter i næringslivet. Forbundet har videre støttet opprettelsen av fire landsdekkende såkornsfond og opprettelse av teknologioverføringskontorer ved universitetene og Norges landbrukshøgskole.

Flere tiltak for å legge til rette for kommersialisering av forskningsresultater ved universiteter og høyskoler er innført. Bl.a. har Forskerforbundet i beretningsperioden arbeidet for at de nye lovbestemmelsene om oppfinnerrettigheter og kommersialisering blir iverksatt lokalt på en slik måte at vitenskapelig ansatte ved universiteter og høyskoler sikres adgang til publisering og minst 1/3 av avkastningen ved patentering og kommersialisering av egne forskningsresultater.

Forskerforbundet har i beretningsperioden tatt opp konsekvenser av momsreformen. Forbundet har i den forbindelse uttalt seg om forslag om endring av uttaksbestemmelsene i merverdiavgiftsloven. Forbundet har også foreslått for Utdannings- og forskningsdepartementet at elektroniske fagdatabaser fritas for merverdiavgift. Departementet avsto saken etter drøfting med Finansdepartementet.

2.2 Kvalitet i forskningen

Forskerforbundet har i hele beretningsperioden arbeidet for tiltak som fremmer og belønner kvalitet i forskningen. Stortingsmeldingen om forskning inneholder flere tiltak for å bedre forskningsmulighetene for vitenskapelig ansatte og for å heve forskningskvaliteten i tråd med forbundets forslag. Dette gjelder blant annet tiltak for rekruttering av de best kvalifiserte kandidatene til vitenskapelige stillinger ved universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter og tiltak for kompetanseutvikling i form av egeninitiert forskning og forskningsterminordninger.

Forskerforbundet har også arbeidet for økte ressurser til moderne vitenskapelig utstyr til forsknings- og undervisningsvirksomhet og tilstrekkelige driftsmidler for å utnytte utstyret. Det er imidlertid kommet få øremerkede ressurser til utstyr og andre kvalitetshevende tiltak.

Utdannings- og forskningsdepartementet har i beretningsperioden arbeidet med å videreutvikle finansieringsordningen for grunnbevilgninger til universiteter og høyskoler. Forskerforbundet har kommet med innspill til dette arbeidet, og departementet har langt på vei fulgt opp forbundets forslag. Det er bl.a. gjort endringer i den resultatbaserte forskningskomponenten som nå beregnes ut fra antall vitenskapelige publikasjoner, doktorgradskandidater, EU-midler og forskningsrådsmidler. Det er imidlertid fortsatt behov for justeringer når det gjelder tilpasning til høyskolenes situasjon og beregning av økonomisk ramme som baseres på omfordeling av midlene uten tilførsel av friske midler. En resultatbasert formidlingskomponent er under utredning, og forbundet har ikke hatt prinsipielle innvendinger til at dette gjøres.

Andre tiltak som har bidradd til økt kvalitet i perioden er Forskningsrådets program for yngre fremragende forskere og sentre for fremragende forskning. Disse tiltakene videreføres, og det er også vedtatt at nye sentre skal opprettes. Forbundet har i perioden arbeidet for fullfinansiering av sentrene og har også støttet opprettelsen av sentre for forskningsbasert innovasjon som var ett av tiltakene i stortingsmeldingen om forskning.

Forskerforbundet har i beretningsperioden vært opptatt av forskningsetiske spørsmål og har i den forbindelse uttalt seg om det forskningsetiske komitésystemet og støttet forslaget om lovhjemling av etikkomiteer og nasjonalt utvalg for redelighet i forskning.

2.3 Internasjonalisering

I beretningsperioden har det vært lagt stor vekt på internasjonalisering av forskning. Dette vektlegges sterkt i stortingsmeldingen om forskning som inneholder forslag om flere tiltak for å fremme internasjonal virksomhet. Forskerforbundet har i perioden bl.a. arbeidet for høyere bevilgninger og bedre rammebetingelser til universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter slik at ansatte ved disse institusjonene kan delta i internasjonalt forskningssamarbeid, delta på vitenskapelige konferanser og kongresser og ha lengre forskningsopphold i utlandet.

Forskerforbundet har i perioden vært opptatt av at det fra norsk side legges til rette for deltakelse i EUs rammeprogram. Uttellingen for norske forskere og fagmiljøer er økende, og veiledning og informasjon om søkeprosesser og betingelser i forbindelse med prosjektsøknader til EUs forskningsprogrammer og til andre internasjonale forskningsprogrammer er styrket i perioden. Forbundet har videre arbeidet for at skattefritaket for forskningsopphold i USA opprettholdes og er tilfreds med at fritaket videreføres.

Forskerforbundet har holdt seg orientert om EUs 7. rammeprogram for forskning og etableringen av et europeisk forskningsråd. Forbundet har støttet bruk av "European Charter for Researchers" og "Code of Conduct for the Recruitment of Researchers" og har spredt informasjon om den norske mobilitetsportalen www.eracareers.no.

Forskerforbundet har fått gjennomslag for at faglige reiser fra 01.01.2006 får status som tjenestereiser dersom reisene er pålagte og/eller godkjente og forskeren skal presentere egne/forskergruppens/instituttets forskningsresultater.

2.4 Andre saker

2.4.1 Høringssaker

Forskerforbundet har i løpet av perioden kommentert St.meld. nr. 12 (2002-2003) Dyrehold og dyrevelferd, St.meld. nr. 30 (2004-2005) Muligheter og utfordringer i nord, forslag til ny Forskrift om strålevern og bruk av stråling, og forslag til endring av Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter.

3. HØYERE UTDANNING

Kvalitetsreformen har preget høyere utdanning i hele beretningsperioden. I løpet av perioden er det gjennomført betydelige endringer i gradsstruktur, studieformer og evalueringsformer. Det har samtidig blitt foretatt gjennomgripende endringer i studieopplegg og -tilbud tilpasset ny gradsstruktur, og studentkontrakter og Diploma supplement er innført. Institusjonene har fått pålegg om å utarbeide kvalitetssikringssystemer som skal godkjennes av NOKUT. Dette sammen med NOKUTs arbeid med akkreditering, reakkreditering og evaluering av utdanning og institusjoner har medført betydelig arbeid for institusjonene. I beretningsperioden er også det offentliges ansvar for høyere utdanning, for finansiering og studiefinansiering, stadfestet.

Forskerforbundet har støttet prinsippene for kvalitetsreformen og er tilfreds med at det offentliges ansvar for finansiering av høyere utdanning videreføres, men beklager at reformen ikke er fullfinansiert. Særlig har endringer i undervisnings- og evalueringsformer vært ressurskrevende og gått på bekostning av tid til forskning og utviklingsarbeid. Dette er et brudd på regjeringens og Stortingets forutsetninger om forskningsbasert undervisning.

Forskerforbundet har i hele perioden arbeidet med oppfølging av kvalitetsreformen og har kommet med innspill og kommentarer til proposisjoner, meldinger og rapporter. Forbundet har også gjennomført egne undersøkelser av forskningsmulighetene til vitenskapelig ansatte ved universiteter og høyskoler. Forbundet har hatt nær kontakt med bl.a. Stortinget, departementer og Universitets- og høgskolerådet i dette arbeidet. Forbundet har samarbeidet om kommentarer og innspill med Akademikerne, andre fagforeninger og studentorganisasjoner.

3.1 Studiekvalitet

En hovedoppgave for Forskerforbundet i beretningsperioden har vært å følge opp planlegging og iverksetting av kvalitetsreformen. Forskerforbundet har i den forbindelse arbeidet for innføring av tiltak som sikrer høy kvalitet på undervisningen og utdannede kandidater bl.a. gjennom bruk av eksterne sensorer. Forbundet har vært positiv til utarbeidelse av kvalitets-sikringssystemer ved institusjonene.

Forskerforbundet har i hele beretningsperioden arbeidet for at undervisningen skal være forskningsbasert. Stortinget har både i behandlingen av ny lov for universiteter og høyskoler og av stortingsmeldingen om forskning gitt uttrykk for at høyere utdanning skal være forskningsbasert. For å dokumentere arbeidsvilkårene for vitenskapelig ansatte etter innføring av kvalitetsreformen har Forskerforbundet gjennomført en kartlegging som klart viser at forskningsmulighetene er blitt dårligere. Det samme viser foreløpige resultater fra følgeevalueringen av kvalitetsreformen som NIFU STEP og Rokkansenteret står bak.

Økende bruk av den rene undervisningsstillingen universitetslektor har også begrenset mulighetene for å gi forskningsbasert undervisning. Forskerforbundet har arbeidet for å redusere bruk av denne stillingen og for å oppnå flere ressurser til lærerårsverk og drift, og har som ledd i dette arbeidet kartlagt institusjonenes bruk av stillingen.

En av hensiktene med kvalitetsreformen var å stimulere studentene til å studere på heltid og å bidra til at utdannede kandidater er dyktige og kunnskapsrike samtidig som gjennomstrømningen øker. Forskerforbundet har i perioden støttet arbeidet for å bedre studiefinansieringen og har bl.a. foreslått å indeksregulere studiestøtten. Forbundet har uttalt seg om lovforslag om utdanningsstøtte.

Forskerforbundet har ikke hatt innvendinger til at NOKUT skal akkreditere, reakkreditere og evaluere studietilbud, utdanninger og institusjoner og har uttalt seg om NOKUTs forskrift om standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud og kriterier for akkreditering av institusjoner og forslag til endringer i NOKUTs dokument om "Kriterier for evaluering av universiteter og høyskolars kvalitetssikringssystem for utdanningsvirksomheter".

3.2 Internasjonalisering

En sentral oppgave for Forskerforbundet i beretningsperioden har vært å arbeide for tiltak som kan fremme internasjonalisering av norsk høyere utdanning. Forbundet har støttet etableringen av SiU som bl.a. skal profilere Norge som studie- og forskningsland, drive med kompetanseformidling og veiledning for universitets- og høyskolesektoren og forvalte internasjonale programmer på nasjonalt nivå.

Forbundet har også arbeidet for at internasjonale utvekslingsavtaler skal føre til at flere norske studenter og vitenskapelig ansatte reiser ut samtidig som flere utenlandske studenter og vitenskapelig ansatte kommer til Norge. Forbundet har bl.a. i innspill til stortingsmeldingen om forskning gått inn for innføring av økonomisk tilskudd til institusjonene for inn-/utreisende forskere og økning av beløpet for inn-/utreisende student i finansieringssystemet. Beløpet per student prisjusteres, men noe økonomisk tilskudd ved forskerutveksling gis ikke. Forbundet har i perioden også arbeidet for at de økonomiske betingelsene ved utenlandsopphold bedres og at institusjonene får ressurser til andre internasjonaliseringstiltak. Det er

ikke gitt øremerkede midler til slike tiltak, men midler til kvalitetsreformen kan dekke slike tiltak.

Forskerforbundet var representert i det rådgivende utvalget for gebyr- og tilleggsstipend (Lykke-utvalget) som utarbeidet ny modell for stipendiering av studier i utlandet. Modellutkastet med visse justeringer ble vedtatt av Stortinget.

Forskerforbundet har i beretningsperioden vært opptatt av eventuelle konsekvenser av GATS-forhandlingene og EØS-avtalen for høyere utdanning og foreslo at disse forholdene ble utredet i forbindelse med regjeringens arbeid med ny lov for universiteter og høyskoler. Departementet konkluderte sin utredning med at verken EØS-avtalen eller GATS-forhandlingene ville få noen konsekvenser for institusjonene så lenge institusjonene er statlige forvaltningsorganer.

Forskerforbundet har bl.a. gjennom sin representant i ERASMUS-utvalget arbeidet for at både studenter og forskere/undervisere utnytter de muligheter som finnes i utdanningsprogrammer som Sokrates, i bilaterale utvekslingsavtaler og i internasjonale forskningsprogrammer.

Forskerforbundet har uttalt seg til Utdannings- og forskningsdepartementet og Education International om kommunikeet "The role of the universities in the Europe of knowledge" fra EU-kommisjonen.

3.3 Økonomiske rammebetingelser

En hovedoppgave for Forskerforbundet i beretningsperioden har vært å arbeide for tilstrekkelige ressurser til de høyere utdanningsinstitusjonene til iverksetting og videreføring av kvalitetsreformen. Forbundet har særlig lagt vekt på behovet for ressurser til nye undervisnings- og evalueringsformer og til å sikre ansatte tilfredsstillende arbeidsbetingelser. Både forbundets egen undersøkelse av arbeidsvilkår og første del av følgeevalueringen fra NIFU STEP og Rokkan-senteret viser at reformen i særlig grad har gått ut over de ansattes forskningsmuligheter.

Institusjonene fikk tilført ekstra ressurser til arbeidet med kvalitetsreformen, men dette var ikke tilstrekkelig til å fullfinansiere reformen. Forskerforbundet har påpekt dette gjentatte ganger. Den økonomiske situasjonen ble ytterligere forverret ved at regjeringen reduserte bevilgningene til institusjonene tilsvarende 4000 studieplasser. Opprettelse av enkelte nye studieplasser i prioriterte fag kompenserte ikke for dette. I tillegg er de høyere utdanningsinstitusjonene blitt nettobudsjetterte, noe som medfører at institusjonene ikke får full kompensasjon for lønnsoppgjørene.

Finansieringssystemet for beregning av bevilgninger til universiteter og høyskoler har i perioden vært under stadig utvikling og justering. Forskerforbundet har kommet med flere forslag om justeringer. Forbundet har særlig vært opptatt av at basiskomponenten ikke må reduseres, men må utgjøre minst 60% av totalbevilgningene.

Forskerforbundet har også vært opptatt av at finansieringssystemet honorerer avlagte studiepoeng i forhold til arbeidsbelastning og kompleksitet og har foreslått å justere kriteriene og kategoriseringen i den studentbaserte bevilgningen. Departementet har foretatt enkelte justeringer. Forbundet har også foreslått tiltak for å opprettholde små og kostnadskrevenne fag og for å unngå overkapasitet i populære og mindre kostnadskrevenne fag.

3.4 Andre saker

3.4.1 Norsk forskerutdanning

Forskerforbundet har vært opptatt av videreutvikling av norsk forskerutdanning og har fulgt opp en evalueringsrapport med skriftlige innspill og deltakelse på høringsmøte. Forbundet er tilfreds med å ha fått gjennomslag for sine hovedsynspunkt.

3.4.2 Rammeverk for kvalifikasjoner og læringsutbytte

Forskerforbundet har i perioden vært opptatt av arbeidet med å utarbeide rammeverk for kvalifikasjoner og læringsutbytte både nasjonalt og internasjonalt. Forbundet har deltatt på konferanser om nasjonalt rammeverk for kvalifikasjoner og læringsutbytte og er medlem av referansegrupper for det nasjonale arbeidet. Forbundet har også uttalt seg om forslag til europeisk kvalifikasjonsrammeverk.

3.4.3 Modernisering av Statens lånekasse

Forskerforbundet har uttalt seg om forslaget til Moderniseringsstrategier for forvaltning av studiestøtten og den påfølgende St.meld. nr. 12 (2003-2004) om modernisering av Statens lånekasse for utdanning.

3.4.4 Akademikernes faggruppe for forskning og utdanning

Forskerforbundet hadde i første del av perioden ansvaret for Akademikernes faggruppe for forskning og utdanning. Faggruppen avga uttalelser om innstillinger, meldinger og proposisjoner innen forskning og høyere utdanning og utarbeidet også et utdanningspolitisk og et skolepolitisk program for Akademikerne.

3.4.5 Etter- og videreutdanning

Forskerforbundet har arbeidet med videreutvikling av etter- og videreutdanning og fjernundervisning innen høyere utdanning gjennom sitt arbeid i styre og representantskap i Norgesuniversitetet.

3.4.6 Lærerutdanning

Forskerforbundet har kommentert nye rammeplaner for lærerutdanning og har vært representert i Utdannings- og forskningsdepartementets referansegruppe for rammeplanarbeidet.

3.4.7 Hørings saker

Grunnopplæring

Forskerforbundet har i perioden uttalt seg om NOU 2003:16 I første rekke. Forsterket kvalitet i en grunnopplæring for alle (Kvalitetsutvalget), St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring – Om grunnopplæring, forslag til ny plan for pedagogisk arbeid på småskoletrinnet, høringsnotat om ny barnehagelov og forslag til Revidert rammeplan for barnehagen.

Fagskoleutdanning

Forskerforbundet har uttalt seg om Ot.prp. nr. 32 (2002-2003) om forslag til lov om fagskoleutdanning og forslag til Forskrift om godkjenning etter lov om fagskoleutdanning.

Høyere utdanning

Forskerforbundet har uttalt seg om forslag om endringer i Forskrift om opptakskrav til grunnutdanning ved universiteter og høyskoler, utkast til Forskrift om opptakskrav til grunnutdanning ved universiteter og høyskoler – §8 Spesielle opptakskrav, forslag om fortsatt faglig styring eller fristilling av ingeniørutdanningen, forslag til strategier for digitale læringsressurser for universitets- og høyskolesektoren og innstillingen BIBSYS – Fremtidig organisering og oppgaver.

4. LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

4.1 Lønn

Lønnsoppgjørene i beretningsperioden har gitt brukbare resultater for mange av Forskerforbundets medlemmer, spesielt for de på begynnerlønnsnivå. I forhold til konsumprisindeksen har de aller fleste medlemmer fått en reallønnsforbedring. Sammenlignet med tidligere perioder har profilen på oppgjørene i staten vært til gunst for medlemmene, og resultatene i staten har hatt ringvirkninger til kommunal og privat sektor hvor all lønnsdannelse i hovedsak skjer lokalt.

Utmeldingen av Akademikerne i 2005 og etableringen av Unio har gjort det lettere å arbeide for Forskerforbundets lønnspolitikk innen forskning og høyere utdanning. Fortsatt er imidlertid lønnsforskjellene til sammenlignbare grupper i næringslivet stor.

For det administrative personalet, spesielt innen de store gruppene førstekonsulent og rådgiver, har det vært vanskelig å få gjennomslag for lønnsforbedringer i justeringsoppgjørene, og det er åpenbart behov for en gjennomgang av stillingsstrukturen her.

For bibliotekarstillingene har det skjedd noen forbedringer på begynnerlønnsnivå, men fortsatt er denne gruppen lønnet lavere enn sammenlignbare grupper i privat og offentlig sektor. Tilsvarende kan sies om de tekniske stillingene og stillinger i helsesektoren.

4.1.1 Statssektoren

I statssektoren har Forskerforbundet arbeidet for å beholde den tradisjonelle tredeling for lønnsfastsettelse med prosentvise tabelltillegg, sentrale justeringer og lokale forhandlinger, og med en fordeling mellom de enkelte elementene tilsvarende resultatet ved hovedtariffoppgjøret 2002 (3,1% på tabellen, 1,5% til sentrale justeringer og 2% til lokale forhandlinger).

Forskerforbundet, som til dels har oppnådd svært gode resultater i de sentrale justeringsoppgjørene, kom i mindretall i Akademikerne-Stat da dette utvalget gikk inn for å fjerne justeringselementet og legge ut mest mulig av den disponible økonomiske rammen til lokale forhandlinger. Uenighet om profilen på lønnsoppgjøret i staten var hovedårsaken til at Forskerforbundet i 2005 meldte seg ut av Akademikerne og ble med på å danne den nye hovedsammenslutningen Unio.

Mellomoppgjøret 2003

På grunn av stort overheng fra 2002, ble partene ved forhandlingene om mellomoppgjøret per 1. mai 2003 enige om at det ikke skulle gis sentrale tillegg eller avsettes midler til de årlige lokale lønnsforhandlingene. I etterkant av oppjøret ble det foretatt en del oppryddinger i stillingsregulativet, og med virkning fra 01.07.03 ble det opprettet ny stillingskode som undervisningsdosent (ltr. 59-86).

Hovedtariffoppgjøret 2004

Hovedtariffoppgjøret endte i brudd, og etter mekling på overtid kom partene frem til et resultat som fra 01.05.04 innebar et kronetillegg på kr. 6.500 fra ltr. 1 til ltr. 30, fra ltr. 31 til ltr. 70 et prosentvis tillegg på 2,6% og fra ltr. 71 til 85 et kronetillegg på kr. 12.900. Med virkning fra 01.06.04 ble det gjort en del endringer på begynnerlønnstrinnene i alle lønnsrammer, samt noen endringer for stillinger i lønsspenn, bl.a. for førstekonsulent hvor størstedelen av stillingene ble overført til lønnsramme 22. Videre ble det med virkning fra 01.06.04 avsatt en pott på 0,41% til sentrale justeringer, og en pott på 1% til lokale forhandlinger.

Justeringsforhandlingene ble preget av dramatikk, da flertallet i Akademikerne-Stat (mot bl.a. Forskerforbundets stemme), nektet å være med på det felles justeringskravet som lederne av de fire hovedsammenslutningene hadde gått sammen om. Vedtaket resulterte i at lede-

ren for Akademikerne-Stat trakk seg som forhandlingsleder. Justeringsoppgjøret endte i brudd mellom staten og hovedsammenslutningene tre dager senere. Tvisten ble behandlet i Statens lønnsutvalg, og kjennelsen derfra ga visse uttelling for Forskerforbundets stillingsgrupper, bl.a. professor og stipendiat kode 1378.

De lokale lønnsforhandlingene høsten 2004 endte i flere brudd enn vanlig, bl.a. gjaldt dette ved Universitetet i Oslo og ved Høyskolen i Sør-Trøndelag.

Mellomoppgjøret 2005

Overfor Akademikerne-Stat fremmet Forskerforbundet krav om at lønnsoppgjøret 2005 fortsatt måtte baseres på den tredelte modellen med et likt prosentvis tillegg på tabellen, en avsetning til sentrale justeringer og en pott til lokale forhandlinger. Forskerforbundet fikk ikke flertall for denne modellen, noe som ble en viktig årsak til at forbundet ikke lenger så seg tjent med å være medlem av Akademikerne.

Etter Forskerforbundets vedtak om utmelding av Akademikerne deltok ikke forbundet lenger i forhandlingsutvalget Akademikerne-Stat. Forbundet fikk observatørstatus i statsutvalget til UHO, og ble tatt aktivt med på råd gjennom hele forhandlingsprosessen. Som ved hovedtariffoppgjøret året før ble det fremmet et felles krav fra LO-Stat, YS-Stat og UHO, basert på den tredelte modellen for lønnsdannelse. Etter en noe uryddig forhandlingsprosess ble staten og de tre hovedsammenslutningene enige om at hele den disponible økonomiske rammen ved oppgjøret skulle brukes til å gi alle ett ekstra lønnstrinn. Resultatet ga Forskerforbundet en relativt god uttelling, i og med at våre medlemmer stort sett er plassert på høyere lønnstrinn, hvor avstanden mellom trinnene er størst. Det ble ikke avsatt midler til justeringer og lokale forhandlinger. Akademikerne valgte å bryte forhandlingene, og aksepterte resultatet etter meking.

4.1.2 Kommunal sektor

Mellomoppgjøret 2003

Endringen av forhandlingssystemet i 2002 hvor all lønnsdannelse for Akademikernes (og Forskerforbundets) medlemmer fra da av skulle skje lokalt etter kapittel 5 i Hovedtariffavtalen, innebar at Forskerforbundet ikke deltok i de sentrale forhandlingene i 2003. Forskerforbundets medlemmer oppnådde i snitt et resultat som lå noe over gjennomsnittet i staten. Jfr. skriftseriens nr. 4/2004.

Hovedtariffoppgjøret 2004

Forhandlingssystemet ble videreført. Forskerforbundets lønnsstatistikk for 2004 (skriftseriens nr. 5/2005) indikerte at våre medlemmer i kommunal sektor hadde hatt en noe høyere lønnsvekst enn gjennomsnittet for de statsansatte.

Mellomoppgjøret 2005

Forhandlingssystemet ble videreført og ga, i motsetning til i staten, muligheter til å forhandle lokalt høsten 2005. I snitt oppnådde våre medlemmer tillegg (ekskl. overheng) på mellom 3,5 og 4%.

4.1.3 Privat sektor

Med unntak for HSH-områdene foregår all lønnsdannelse for Forskerforbundets medlemmer i privat sektor på lokalt nivå.

HSH

Overenskomstene som berører de aller fleste av Forskerforbundets medlemmer i denne sektoren er identiske med det statlige tariffområdet. Lønnsveksten for våre medlemmer her

blir på denne måten tilsvarende lønnsveksten for våre medlemmer i staten, noe også Forskerforbundets statistikker for privat sektor indikerer.

NAVO-Helse

Innenfor denne sektoren (sykehusområdet) tyder lønnsstatistikken for 2003 (skriftseriens nr. 3/2004) på at våre medlemmer i snitt kom noe bedre ut enn i statlig og kommunal sektor. Forhandlingssituasjonen i denne sektoren ble spesielt vanskelig i 2004, siden NAVO ønsket å delegerer de sosiale bestemmelsene til lokalt nivå. Dette spørsmålet ble ikke avklart i 2004, og de lokale forhandlingene for dette året ble derfor utsatt til 2005.

Forhandlingssituasjonen ble enda mer dramatisk i 2005 da det ble kjent at Legeforeningens avtroppende president og leder av Akademikerne-Helse hadde inngått to hemmelige protokoller med NAVO som innebar at Legeforeningen fikk regulert sine sosiale bestemmelser på sentralt nivå, mens de sosiale bestemmelsene for de øvrige Akademikerforeningene skulle reguleres på lokalt nivå. Akademikerne aksepterte ikke dette, og vant frem i Arbeidsretten med påstanden om at protokollene ikke var bindende. Etter ny mekling og trussel om streik aksepterte NAVO Riksmeklingsmannens skisse om at de sosiale bestemmelsene fortsatt skulle reguleres på sentralt nivå.

NAVO-tradisjonell

Vi fikk så få tilbakemeldinger til lønnsstatistikken at det er umulig å si noe om lønnsutviklingen for medlemmene her i 2003. Lønnsstatistikken for 2004 (skriftseriens nr. 4/2005) indikerer en lønnsutvikling på noe over gjennomsnittet for stat og kommune. Statistikken for 2005 indikerer en lønnsutvikling på høyde med den i staten (skriftseriens nr. 4/2006).

Abelia

Lønnsstatistikken for 2003 (skriftseriens nr. 3/2004) viser at medlemmene våre hadde en lønnsutvikling på høyde med gjennomsnittet for statsansatte. I 2004 lå lønnsutviklingen for våre medlemmer i Abelia noe over nivået for statsansatte (skriftseriens nr. 4/2005). Dette var også situasjonen i 2005 (skriftseriens nr. 4/2006)

4.2 Arbeidsvilkår

Spørsmålet om universitetenes og høyskolenes tilknytningsform, endringsforslagene til tjenestemannsloven og arbeidsmiljøloven samt prosessen med særavtalen (jf. pkt. 4.6) illustrerer at perioden gjennomgående har vært preget av kampen for å beholde de ansattes rettigheter og stillingsvern.

I tillegg til engasjementet i kollektive saker som er nevnt nedenfor i dette kapittelet, har Forskerforbundet arbeidet med et stort og økende antall vanskelige saker som gjelder enkeltmedlemmers arbeidssituasjon, og som stiller store krav til innsats og profesjonalitet fra forbundets side. For å effektivisere den individuelle bistanden på dette området er det mot slutten av perioden opprettet en egen juridisk seksjon i forhandlingsavdelingen i sekretariatet.

4.3 Stillingsstruktur – kompetanseopprykk

Forskerforbundet har i perioden fremmet krav om opprykksordning til undervisningsdosent, samt at stillingene som undervisningsdosent og høgskoledosent slås sammen til ny felles stillingsbetegnelse dosent. Forbundet har også fremmet krav om kvalifikasjonsopprykk til forsker 1110. Forbundet fikk ikke gjennomslag for disse kravene i beretningsperioden. Forbundet har dessuten fremmet krav om en opprykksstilling over statsmeteorolog, men har heller ikke her vunnet frem.

I innspill til Arbeidslivslovutvalget og til senere forslag om endringer i arbeidervernlovgivningen (jf. pkt. 4.5) har Forskerforbundet vært avvisende til å akseptere flere midlertidige stillingskategorier enn de som allerede følger av lovverket i dag. Forskerforbundet har dessuten arbeidet for å få fjernet UH-lovens hjemmel til å åremålstilsette vitenskapelig personell på prosjekter. I forkant av Forskningsmeldingen (St. meld. nr. 20, 2004-2005) kom det signaler bla. fra utdannings- og forskningsministeren om at Bondevik-regjeringen vurderte å opprette en ny midlertidig stillingskategori på førsteamanuensisnivå og etablere en form for tenure track-ordning. Forskerforbundet gikk imot opprettelsen av denne stillingskategorien. Den ble foreslått i Forskningsmeldingen, men senere ikke fulgt opp.

Forbundet har i 2005 avgitt høringsuttalelse til ”Forskrift om ansettelse og opprykk i forsker- og undervisningsstillinger.”

4.4 Seniorpolitikk og pensjon

Forskerforbundet har i perioden avholdt flere kurs om seniorpolitikk og pensjon, og har spredt generell informasjon om disse temaene på kurs og samlinger for tillitsvalgte. I 2004 var Pensjonskommisjonens innstilling tema både på strategikonferansen og i Landsrådet. Forskerforbundet har avgitt en egen høringsuttalelse om pensjonskommisjonens innstilling. I 2005 sendte Forskerforbundet brev til Stortingets Finanskomite med våre synspunkter på St. meld. nr. 12 (2004-2005) Pensjonsreform – trygghet for pensjonene. Forskerforbundet deltok i prosessen frem mot pensjonsforliket som regjeringen inngikk med partene i arbeidslivet, og som sikret opprettholdelse av bruttopensjonen i offentlig sektor. Gjennom Unio har forbundet også fremmet krav om pensjonspoeng for studietid.

4.5 Revisjon av lovgivningen

Forskerforbundet har vært representert i Akademikernes juridiske og politiske referansegrupper til Arbeidslivslovutvalget (ALLU).

Forskerforbundets representantskapsmøte i 2003 reagerte meget skarpt på utspillet fra regjeringen Bondevik om adgang til å tilsette midlertidig i inntil 12 måneder.

Forskerforbundet tok avstand fra forslaget fra flertallet i ALLU om å svekke stillingsvernet for de statsansatte. Forslaget fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet i juni 2004 om ny embets- og tjenestemannslov innebar ytterligere svekkelser av de statsansattes stillingsvern, herunder forslag om bortfall av ventelønnsordningen. Forskerforbundets høringsuttalelse (oktober 2004) var sterkt kritisk til forslagene.

I 2005 drev Forskerforbundet et aktivt påvirkningsarbeid, bl.a. i forhold til Stortinget, for å forsvare de eksisterende rettighetene. Forskerforbundet inngikk også et tett samarbeid med UHO, LO og YS, og avga en felles høringsuttalelse med disse hovedorganisasjonene om embets- og tjenestemannsloven.

Den 16.06.05 ble ny arbeidsmiljølov og ny embets- og tjenestemannslov vedtatt etter forslag fra regjeringen Bondevik, med 01.01.06 som ikrafttredelsesdato for begge lovene. Etter regjeringsskiftet fremmet regjeringen Stoltenberg forslag om reversering av de bestemmelsene i arbeidsmiljøloven som innskrenket arbeidstakernes rettigheter. Regjeringen fremmet også forslag om opphevelse av den nye embets- og tjenestemannsloven, og den 16.12.05 ble begge disse forslagene vedtatt i Stortinget.

I forbindelse med revisjonen av universitets- og høyskoleloven i 2005 arbeidet Forskerforbundet for at reglene om midlertidig tilsetting av vitenskapelig personale ikke skulle tas inn i UH-loven, men reguleres i de generelle lovene, samt at adgangen til åremålstilsetting i 12 år på prosjekt ble fjernet. Statsråd Djupedal varslet høsten 2005 at denne adgangen til åremålstilsetting skulle avvikles, og at regjeringen tok sikte på å fremme et lovendringsforslag om dette.

4.6 Tid til forskning, faglig egenutvikling og oppdatering

Forskerforbundet har i perioden spesielt arbeidet for å forsvare de etablerte individuelle rettigheter om fordeling av tid til forskning og undervisning ved universitetene og de vitenskapelige høyskolene, samt å få økt forskningsomfanget ved de statlige høyskolene.

Den største saken i denne perioden har vært særavtalen for undervisnings- og forskerstillingene ved universiteter og høyskoler og de sentrale retningslinjene om fordeling av tid til forskning og undervisning.

I begynnelsen av juni 2004 varslet Utdannings- og forskningsdepartementet tjenestemannsorganisasjonene om at departementet tok sikte på å avvikle de sentrale retningslinjene om fordeling av arbeidstid mellom forskning og undervisning, og delegere dette til den enkelte institusjonen. De sentrale retningslinjene var formulert i tilknytning til særavtaleforhandlingene i 1992. I møte om saken 23. juni samme år presiserte samtlige organisasjoner i sektoren at retningslinjene var en bindende forutsetning for inngåelsen av særavtalen, og at departementet derfor ikke ensidig kunne fravike retningslinjene. I september 2004 ga Hovedstyret sekretariatet fullmakt til å ta alle nødvendige skritt for å forhindre en delegasjon av retningslinjene, herunder å bringe saken inn for Arbeidsretten.

I samråd med de andre arbeidstakerorganisasjonene i sektoren engasjerte Forskerforbundet advokat Tarjei Thorkildsen til å utarbeide stevning mot staten for tariffbrudd. Stevningen ble oversendt Arbeidsretten 30.06.05, og rettssaken ble berammet til ut på nyåret 2006.

De indikasjoner Forskerforbundet fikk tidlig i perioden om at kvalitetsreformen ville innebære en svekking av FOU-virksomheten, ble bekreftet gjennom forbundets egne undersøkelser i 2004/2005 og de foreløpige rapportene fra NIFU STEP og Rokkansenterets følgeevaluering av kvalitetsreformen. Reformen har dessuten medført et betydelig merarbeid både for det vitenskapelige og det administrative personellet.

Forskerforbundet har i perioden arbeidet for å begrense den økende bruken av universitetslektorstillinger, og har i en egen undersøkelse kartlagt bruken av universitetslektorstillinger. Undersøkelsen viste at den relative andelen av universitetslektorer har økt betraktelig i forhold til stillingsgrupper som professor og førsteamanuensis.

4.7 Rekruttering

Forskerforbundet har i perioden prioritert arbeidet overfor stipendiatgruppen. Med utgangspunkt i handlingsplanen for stipendiater fra 2002 har vi arbeidet for forbedringer av retningslinjene for tilsetning i stipendiatstilling, og fikk gjennomslag på flere punkter i retningslinjene som ble fastsatt av UFD 10.06.03. Blant annet er det nå nedfelt i retningslinjene at normal tilsetningstid skal være 4 år, at pliktarbeidet skal ha størst mulig relevans for forskerutdanningen, og at administrative plikter ikke må overstige 10% av arbeidstiden. Ny forskrift ble behandlet høsten 2005.

Forskerforbundet har også arbeidet for å endre regelverk og praksis når det gjelder tidligere stipendiaters rettigheter til arbeidsledighetstrygd, men har ennå ikke vunnet frem her.

I forbindelse med forskningsmeldingen har Forskerforbundet gått inn for at det årlig etableres 430 nye stipendiatstillinger, samt at det etableres en ordning der man får avskrevet kr 50.000 av studielånet ved avlagt doktorgrad. De samme forslagene ble fremmet som innspill til tiltredelseserklæringen fra Stoltenberg-regjeringen. Forskerforbundet har også foreslått at det opprettes 100 nye postdoktorstillinger over statsbudsjettet årlig.

4.8 Medbestemmelse – omstillinger

Perioden har vært preget av en lang rekke omstillingssaker, med både flytteprosesser, sammenslåing av eksisterende institusjoner og etablering av nye virksomheter. Blant annet kan nevnes opprettelse av tilsyn, nedleggelse av Norgesnettrådet, deling av NINA og NIKU, omorganisering av Forskningsrådet, etablering av Nasjonalmuseet for kunst, konsolidering av museer, etablering av Utdanningsdirektoratet og sammenslåing av tre enheter til nytt "Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten".

Endringene i UH-loven og bortfallet av mange kollegiale organ ved universiteter og høyskoler har reist viktige prinsipielle spørsmål om forholdet mellom UH-loven og hovedavtalen. AAD og hovedsammenslutningene ble i januar 2003 enige om at organisasjonene måtte gis reell medbestemmelse i forkant av styrenes behandling av saker vedrørende organisering av virksomheter. Likevel har det oppstått betydelige problemer ved enkelte institusjoner når det gjelder omfanget av de tillitsvalgtes medvirkning i aktuelle saker.

Forskerforbundet har i perioden viet stor oppmerksomhet til de tillitsvalgtes arbeidsvilkår, både gjennom sentrale kurs om tillitsvalgtrollen og kurs i stressmestring og kommunikasjon, og gjennom undersøkelser om fordeling av tillitsvalgtressurser.

Forhandlingene om ny hovedavtale i staten (den gamle utløp 31.12.05) startet høsten 2005, og i denne prosessen har det vært et nært samarbeid mellom LO-stat, YS-stat og Unio-stat.

Også i kommunal sektor startet man høsten 2005 forhandlinger om ny hovedavtale. Det er blitt inngått ny overenskomst mellom Forskerforbundet og Abelia/NHO for perioden 01.07.04-30.06.06.

4.9 Likestilling

Gjennom representasjon i Akademikernes likestillingsutvalg har Forskerforbundet bidratt i utviklingen av et likestillingspolitisk dokument for Akademikerne.

Forbundet har i drøftingsmøte med UFD tatt opp spørsmålet om arbeidssituasjonen for stipendiater med omsorgsfunksjon. De nye retningslinjenes §7 inneholder regler om forlengelse av stipendiatperioden på grunn av særlige omsorgsbelastninger.

Forskerforbundet har registrert at det er et betydelig misforhold i kvinners disfavør når det gjelder tilsetning ved kallelser, og har tatt dette forholdet opp ved flere anledninger, blant annet i vår uttalelse om Ot.prp. nr. 79 om lov om universiteter og høyskoler.

Likestilling, herunder likelønnsbestemmelser og nytt diskrimineringslovverk, har vært tema på kurs for tillitsvalgte.

Kjønnsperspektivet er påpekt i Forskerforbundets høringsuttalelser der dette har vært relevant, bla. i forhold til pensjonsreformen, nytt arbeidslivslovverk, forslaget om obligatorisk tjenestepensjon og endringer i likestillingsloven.

4.10 Immateriell rett

Forskerforbundet var i forrige beretningsperiode sterkt engasjert i det arbeidet som pågikk mht. å fjerne det såkalte lærerunntaket i arbeidstakeroppfinnerloven, som ga de vitenskapelig ansatte ved universiteter og høyskoler en eksklusiv rett til egne patenterbare oppfinnelser gjort i arbeidsforhold. Forskerforbundet ønsket primært at overføring av oppfinnelser fra arbeidstaker til arbeidsgiver ved de høyere lærestedene skulle skje med hjemmel i et kollektivt avtaleverk. Forbundet fikk ikke gjennomslag for dette synspunktet, men var etter omstendighetene tilfreds med den lovendringen som ble gjort per 01.01.03, som ga de ansattes

publiseringsrett forrang for institusjonenes rett til å overta de ansattes oppfinnelser (lovens §6, tredje ledd).

Forskerforbundet har i perioden aktivt oppfordret tillitsvalgte til å ta kontakt med sekretariatet i spørsmål vedrørende immaterielle rettigheter, og har registrert et klart økende antall henvendelser i spørsmål av slik karakter. I denne forbindelse har forbundet i brev av 20.04.04 til lokallagene bedt om at ingen av medlemmene inngår avtale om overføring av opphavsrettigheter uten først å ha konferert med sekretariatet.

UFD har gitt Universitets- og høskolerådet (UHR) fullmakt til å etablere et avtaleverk/regelsett som gjelder overføring av opphavsrettigheter ved universiteter og høyskoler, og Forskerforbundet har informert UHR om at forbundet må innkalles som part så snart det er aktuelt å starte opp slike forhandlinger.

Forskerforbundet har sammen med flere skribentorganisasjoner arbeidet for å få til en avtale med Mediearkivet om vederlag for elektronisk kopiering av avisstoff.

Forskerforbundet avga høringsuttalelse til revisjonen av åndsverkloven i 2005. Lovendringene av 01.07.05 som bla. åpner for muligheten til å avtalefeste adgangen til elektronisk overføring av opphavsrettslig materiale fra arkiver, bibliotek og museer, representerer etter Forskerforbundets oppfatning en rimelig balanse mellom opphavsmannens og brukernes interesser.

Forskerforbundet har arrangert et eget seminar om opphavsrett, og bidratt med foredragsholdere på flere eksterne seminarer om samme tema.

5. ORGANISERING OG STYRING AV FORSKNINGS- OG HØYERE UTDANNINGSINSTITUSJONER

Beretningsperioden har i særlig grad vært preget av arbeidet med ny felles lov for universiteter og høyskoler og kampen for å bevare de statlige høyere utdanningsinstitusjonene som forvaltningsorganer med utvidede fullmakter. Arbeidet endte med at Stortinget vedtok en ny felles lov for statlige og private universiteter og høyskoler som sikrer en slik ordning. Styrringsordningen på øverste nivå i de statlige institusjonene videreføres som normalordning med valgt rektor som styreleder. Loven sikrer også at ordinær høyere utdanning skal være gratis.

En annen viktig sak i perioden har vært endringer i forskningsinstituttsektoren med sammenslåing, omorganisering og privatisering av institutter. Regjeringsskiftet høsten 2005 markerte imidlertid en kursending på dette området, og flere varslede endringer ble stilt i bero. Forskningsinstituttens rolle og organisering ble for øvrig omtalt i stortingsmeldingen om forskning.

I forhold til Forskerforbundets overordnede mål var forbundet tilfreds med den nye felles universitets- og høyskoleloven. Den hjemler at de statlige høyere utdanningsinstitusjonene blir statlige forvaltningsorganer med utvidete fullmakter. Dermed bevares det offentliges ansvar for institusjonene samtidig som institusjonene får tilstrekkelig autonomi. Forbundet syntes ikke stortingsmeldingen om forskning var avklarende nok når det gjaldt forskningsinstituttens rolle og organisering, men var tilfreds med den nye regjeringens holdning til privatisering av forskningsinstitutter.

Forskerforbundet arbeidet i hele perioden frem til Stortingets behandling av universitets- og høyskoleloven meget aktivt med innspill og kommentarer til Ryssdal-utvalgets innstilling og departementets lovarbeid og drev også et utstrakt påvirkningsarbeid. Forskerforbundet hadde et nært samarbeid med Vox Academica og andre organisasjoner, og lyktes i å engasjere store deler av de ansatte ved universitetene og høyskolene. Forbundet arbeidet også aktivt for

at stortingsmeldingen om forskning skulle omhandle forskningsinstituttene organisering og hadde bl.a. møter med tillitsvalgte og arrangerte frokostseminar om temaet.

5.1 Organisering av forskningsinstituttene

Organisering av forskningsinstituttene ble omhandlet i stortingsmeldingen om forskning. Under arbeidet med meldingen kom Forskerforbundet med flere innspill og kommentarer om instituttene organisering, tilknytningsform og finansiering samt forholdet mellom instituttene og universitetene, høyskolene og deres randsonевirkosomheter. Forbundet avholdt også konferanser og frokostseminar om temaet og hadde nær kontakt med representanter for statlige og private institutter og randsoneinstitutter.

Forskerforbundet tok opp instituttene behov for økte basisbevilgninger på generell basis og støttet også økte basisbevilgninger til enkelte sektorinstitutter. Forbundet var positiv til at Forskningsrådet fikk i oppgave å utarbeide forslag til nytt finansieringssystem for basisbevilgninger til forskningsinstituttene.

Forskerforbundet har bl.a. i samarbeid med lokale tillitsvalgte vært engasjert i omorganisering av flere forskningsinstitutter. Forbundet har deltatt i arbeidet med å etablere Bioforsk som et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, og med å slå sammen Skogforsk og NIJOS til Norsk institutt for skog og landskap. Forbundet har fulgt det pågående arbeidet med samorganisering og samlokalisering av Norges veterinærhøgskole og UMB og flytting av Veterinærinstituttet til Ås.

Forslaget om å kanalisere basisbevilgningene til NUPI og NOVA fra Utdannings- og forskningsdepartementet til Forskningsrådet er utsatt inntil Forskningsrådets varslede gjennomgang av disse instituttene er foretatt, og utskilling av den kommersielle virksomheten i Meteorologisk institutt er foreløpig stoppet. Begge deler i tråd med Forskerforbundets syn.

5.2 Tilknytningsform for universitetene og høyskolene

En hovedoppgave for Forskerforbundet i perioden har vært arbeidet for at de statlige universitetene og høyskolene fortsatt skal organiseres som statlige forvaltningsorgan med utvidete fullmakter. Forbundet tok sterk avstand fra innstillingen fra flertallet i Ryssdal-utvalget, som gikk inn for at de statlige høyere utdanningsinstitusjonene skulle bli særlovselskaper. Forbundet utarbeidet skriftlige kommentarer, arrangerte møter og drev et betydelig påvirkningsarbeid sammen med andre fagforeninger, studentorganisasjoner og Vox Academica, og lyktes i å skape så stor motstand mot forslaget at regjeringen endret oppfatning. I den nye felles loven for statlige og private universiteter og høyskoler er de statlige institusjonene forvaltningsorganer med utvidete fullmakter. Loven sikrer også private, akkrediterte institusjoner en organisering som gir reell medbestemmelse for ansatte og studenter, innsyn i beslutninger og likeverdige tilsetningsvilkår med statlige institusjoner.

5.3 Styring og ledelse i universitets- og høyskolesektoren

Forskerforbundet engasjerte seg sterkt i arbeidet med ny felles universitets- og høyskolelov. Forbundet var svært uenig i forslaget om at de statlige institusjonene skulle ledes av ekstern styreleder og ekstern rektor som ikke var medlem av styret, og var derfor meget glad for at Stortinget etter intenst påvirkningsarbeid fra forbundet, andre fagforeninger og studentorganisasjoner samt Vox Academica vedtok at normal styringsordning for de statlige institusjonene skulle være dagens todelte ordning med valgt rektor som styreleder og et styre der ingen gruppering har flertall alene.

Forbundet var tilfreds med utformingen av bestemmelsen om gratisprinsippet, men var misfornøyd med bestemmelsene om midlertidig tilsetning, både innholdsmessig og ved at de var hjemlet i universitets- og høyskoleloven.

Loven videreførte at intern styringsstruktur og organisering på lavere nivå avgjøres av institusjonene selv. Forbundet støttet i utgangspunktet dette, men har etter hvert blitt mer kritisk til bl.a. den utbredte avviklingen av kollegiale organer. Forbundet har utarbeidet oversikt over institusjonenes valg av intern organisering og styringsstruktur og har holdt denne oppdatert.

Etter Stortingets fastsettelse av den nye loven ble en rekke forskrifter til loven sendt på høring. Forskerforbundet har uttalt seg om følgende forslag; Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler §§4-7 til 4-10 "Felles klagenemnd for studentsaker", Revidert forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler, Felles forskrift om opptak til universiteter og høyskoler, Forskrift om egenbetaling, Forskrift om delvis innlemming av forsvarets høyskoler under lov om universiteter og høyskoler og Endring av forskrift om delvis innlemming for Politihøgskolen under lov om universiteter og høyskoler.

5.4 Andre saker

5.4.1 Rapport - "Mer effektiv statlig bygge- og eiendomsforvaltning"

Forskerforbundet ba om at rapporten ble sendt på høring og at organisasjonene skulle involveres i prosessen. Regjeringen vurderer nå eventuelle endringer av statens bygge- og eiendomsvirksomhet nærmere og har stilt de varslede endringene i bero.

5.4.2 Innstilling fra Distriktskommisjonen, NOU 2004:19

Forskerforbundet har uttalt seg om de deler av innstillingen som gjelder fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og maktfordeling/regionalisering.

5.4.3 Blågrønn matallianse

Forskerforbundet har uttalt seg om rapporten "Samlet innsats og ny struktur. Den blågrønne matalliansen" og om St.meld. nr 19 "Marin næringsutvikling - Den blå åker" der forslagene i rapporten ble fremmet for Stortinget. Forbundet gikk blant annet imot forslagene om å opprette et holdingselskap for den næringsrettede FoU-virksomheten og å skille den næringsrettede og forvaltningsrettede forskningen.

Stortinget sluttet seg til stortingsmeldingen og Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet arbeider med iverksetting av Stortingets vedtak. Forskerforbundet har deltatt på møter om saken og har representert hovedsammenslutningene i en referansegruppe.

5.4.4 Organisering av Norges forskningsråd

Forskerforbundet har fulgt arbeidet med Forskningsrådets interne organisering.

6. ORGANISASJON

6.1 Utmelding av Akademikerne og etablering av Unio

Etter enstemmig anbefaling fra Landsrådet 1. april 2005 vedtok Hovedstyret samme dag å melde Forskerforbundet ut av hovedorganisasjonen Akademikerne med virkning fra og med 01.01.06 samt ta initiativ til å etablere en ny hovedorganisasjon i tråd med Forskerforbundets verdigrunnlag. Et tilsvarende vedtak var også fattet i Presteforeningen.

Begrunnelsen for vedtaket var en økende misnøye med den politikk flertallet i Akademikerne forfektet, særlig når det gjelder lønnsdannelse i staten, men også uenighet i synet på offentlig sektor, ansattes rettigheter og verdien av kollektive avtaler.

Med virkning fra 1. juli 2005 ble det etablert en ny hovedorganisasjon – Unio – bestående av Forskerforbundet, Presteforeningen og de sju fagforeningene som tidligere utgjorde hovedorganisasjonen UHO: Utdanningsforbundet, Sykepleierforbundet, Politiforbundet, Fysioterapeutforbundet, Ergoterapeutforbundet, Universitets- og Høyskoleutdannedes Forbund og Diakonforbundet.

Per 31.12.05 hadde Unio 262 000 medlemmer. Innen statssektoren, der forhandlingsretten primært er knyttet til hovedsammenslutningene, er Forskerforbundet den største fagforeningen med 10 579 av totalt 26 919 medlemmer per 31.12.05.

6.2 Dobbelmedlemskapsavtaler

Som en reaksjon på Forskerforbundets utmelding av Akademikerne, valgte dobbeltmedlemskapsforeningene innen Akademikerne samlet å si opp dobbeltmedlemskapsavtalene med virkning fra 01.01.06. Dette berørte ca 820 medlemmer med dobbeltmedlemskap i henholdsvis Norges Juristforbund, Samfunnsviterenes Fagforening, Samfunnsøkonomenes Fagforening, Norsk Psykologforening, Naturviterforbundet, Den norske veterinærforening og Den norske Tannlegeforening. Disse medlemmene har deretter måttet velge hvor de i fortsettelsen vil være tilsluttet. Flertallet har valgt å bli stående i Forskerforbundet.

6.3 Lokallag

Forskerforbundets lokallag utgjør fundamentet i forbundets organisasjon. I samsvar med vedtektene arbeides det derfor kontinuerlig med å etablere lokallag med lokale tillitsvalgte ved alle virksomheter med tre eller flere medlemmer. Ved utløpet av beretningsperioden var det etablert 244 lokallag i forbundet.

6.4 Landsråd

Forskerforbundets Landsråd ble etablert med virkning fra og med 2001. Landsrådet er det øverste rådgivende organ for overordnede politiske og strategiske saker mellom representantskapsmøtene og møtes normalt to ganger per år. Det er gjort mye arbeid for å underbygge organets posisjon som et politikktutviklende organ og for å styrke debatten i forkant og under møtene. Landsrådets funksjon som et bredt sammensatt rådgivende organ var svært nyttig og legitimerende for beslutningsprosessen som førte til Forskerforbundets utmelding av Akademikerne og initiativet til å etablere den nye hovedorganisasjonen Unio.

6.5 50-årsjubileum

Forskerforbundet feiret sitt 50-årsjubileum i 2005. Jubileet ble blant annet markert ved lansering av boken *"En sterk stilling? Norsk forskerforbunds historie 1955-2005"*, skrevet av Yngve Nilsen ved Senter for næringslivshistorie, Handelshøyskolen BI. Ved jubileumsmiddagen 07.11.05 deltok de fleste av forbundets tidligere ledere og et representativt utvalg tillitsvalgte.

I tillegg til de sentrale arrangementene var det en rekke lokale markeringer i løpet av høsten.

6.6 Medlemsfordeler

Det er viktig at medlemsfordelene Forskerforbundet tilbyr framstår som attraktive og gir forbundet et konkurransefortrinn sammenlignet med andre organisasjoner.

Forskerforbundet har i perioden etablert et eget forsikringskontor og framforhandlet egne forsikringsordninger for medlemmene. Forbundet igangsatte en ordning med obligatorisk gruppeleivsforsikring med reservasjonsrett fra og med 1. april 2003 og de aller fleste med-

lemmene har valgt å benytte seg av denne ordningen. Nye forsikringsprodukter har kommet til i løpet av perioden, bl.a. med barneforsikring og ansvarsforsikring fra og med 2005.

Forskerforbundet har også framforhandlet et eget banktilbud med virkning fra og med 2004 som gir medlemmene gunstige vilkår gjennom DnB NOR og Postbanken. Forskerforbundet tilbyr også medlemmene Cresco Unique som er en spare- og kredittkonto med spesielt gunstige medlemsfordeler.

6.7 Medlemsrekruttering

Forskerforbundets innflytelse har nær sammenheng med antallet medlemmer. En høy organisasjonsprosent gir økt legitimitet og større økonomisk handlefrihet. Rekruttering av nye medlemmer er derfor et prioritert område.

Fra 1. januar 2003 til 31. desember 2005 økte medlemstallet med 1 654 til 14 858. Det tilsvarer en vekst på 13,1%. Forskerforbundet har dermed hatt en god medlemsvekst i løpet av beretningsperioden. Imidlertid skal vi legge merke til at på grunn av alderssammensetningen har gruppen pensjonistmedlemmer økt med om lag 26% og utgjorde ved utløpet av beretningsperioden 5% av medlemsmassen. Det er grunn til å forvente at denne relative andelen også skal fortsette å øke i løpet av de nærmeste årene. På den annen side har den mest markante veksten funnet sted innen gruppen stipendiater, der økningen i perioden har vært hele 51%. Stipendiatgruppen utgjorde 7% av medlemsmassen ved utløpet av beretningsperioden.

Andelen yrkesaktive medlemmer har i løpet av beretningsperioden gått ned fra 92% til 90,4%. Dette er likevel en høy andel sammenlignet med de fleste andre fagforeninger (f.eks. har Utdanningsforbundet og Sykepleierforbundet ca 77% yrkesaktive medlemmer). Siden ikke-yrkesaktive medlemmer betaler en sterkt redusert kontingent og stipendiater bare halv kontingent medfører denne utviklingen at kontingentinngangen ikke har økt like mye som medlemstallet.

6.8 Kurs og opplæring

Forskerforbundets kurs og seminarer utvikles stadig på bakgrunn av de tilbakemeldinger forbundet mottar fra medlemmer og kursevalueringer fra deltakerne etter hvert kurs. Blant annet er det utviklet ”vedlikeholdskurs” beregnet på spesielt erfarne tillitsvalgte og arbeidet med en større gjennomgang av grunnopplæringen ble startet i 2005.

Forbundet har hvert år i perioden avholdt omlag 25 sentrale kurs og seminarer finansiert av statlige OU-midler. I tillegg har lokallagene og de fagpolitiske foreningene avholdt egne kurs og seminarer, også dette finansiert av statlige OU-midler. Forbundet har også mottatt OU-midler fra andre sektorer. I de to første årene ble det avholdt i underkant av 40 kurs hvert år, mens det i 2005 ble avholdt 50 kurs, de aller fleste med innledninger fra leder/sekretariatet. I tillegg har leder og sekretariatet besøkt en rekke lokallag, dels på eget initiativ. Antall besøk har steget fra om lag 15 registrerte besøk i 2003 til vel 50 i 2005. Økningen i antall sentrale og lokale kurs/besøk er gledelig og viser økt aktivitet i lokallagene og de fagpolitiske foreningene. Samtidig er denne virksomheten meget ressurskrevende og beslaglegger betydelige ressurser i sekretariatet.

7. INFORMASJON OG SAMFUNNSKONTAKT

Forskerforbundets aktive deltakelse i samfunnsdebatten har fortsatt i perioden. Forbundets leder har vært aktiv i media og har også deltatt med innlegg på flere arrangementer i regi av andre organisasjoner og samarbeidspartnere. Kontakten med myndigheter og politikere har vært god, og det har vært løpende kontakt med andre aktører i sektoren. Samarbeidet med andre fagforeninger har vært preget av skifte av hovedsammenslutning i 2005, men er også blitt styrket på vesentlige punkter, mye på grunn av aktuelle reformer i sektoren og i arbeids-

livet generelt. Det har i perioden også vært lagt ned et vesentlig arbeid i å styrke den interne informasjonen, særlig gjennom elektroniske kanaler.

7.1 Intern informasjon

Forskerforbundets grafiske profil ble fornyet i 2004. En modernisert utgave av forbundets logo ble tatt i bruk, og det ble innført faste regler for bruk av farger, bilder og typografi på alt materiell fra forbundet. Det er laget en egen designmanual for Forskerforbundet, som kan lastes ned fra forbundets nettsider. Manualen inneholder bl.a. maler for brosjyrer, brev, visittkort, presentasjoner og annet.

Forskerforbundet lanserte nye internettsider (www.forskerforbundet.no) i september 2005, med ny grafisk profil og nytt publiseringsverktøy. Nyhetssaker publiseres fortløpende på nettsidene (1-5 saker per uke), og sidene blir i økende grad sitert og henvist til av andre nettsted. Lokallag og foreninger har fått tilbud om å benytte Forskerforbundets publiseringsverktøy til å lage egne nettsider, og per 31.12.05 har 10 lokallag og tre fagpolitiske foreninger benyttet seg av tilbudet. Det forventes at flere lokallag og foreninger vil ta i bruk løsningen etter hvert.

I løpet av beretningsperioden har gjennomsnittlig antall besøkende på nettsidene steget fra 300 per dag til 900 per dag, dvs. med 200%. I perioder med spesiell aktivitet (f.eks. under forhandlingsinnspurter) har antall besøkende vært oppe i 5 000 på én dag.

Forskerforbundets ekstranett for tillitsvalgte (lukket område på nettsidene, der tillitsvalgte kan logge seg på) ble lansert høsten 2004. Ekstranettet inneholder organisasjonsinterne nyheter, invitasjoner til kurs, skjemaer, retningslinjer og andre dokumenter til nedlasting, medlemstatistikk, kontaktlister over tillitsvalgte i lokallag og foreninger, tips og råd for lokalt rekrutteringsarbeid samt nettbutikken for profileringsartikler.

Det er i perioden utarbeidet generelle rekrutteringsbrosjyrer, egen rekrutteringsbrosjyre for stipendiater, forsikringsbrosjyre samt ulike temabrosjyrer. Rekrutteringsbrosjyrene er oppdatert årlig, og distribuert til lokallagene to ganger i året (vår og høst). Våren 2004 ble det laget sju ulike små foldere beregnet på ulike målgrupper der Forskerforbundet anses å ha særlig stort rekrutteringspotensial. Disse er revidert ved årsskiftet 2005/2006. Totalt er nærmere 40.000 rekrutteringsbrosjyrer distribuert til lokallagene i perioden. Det er også laget plakater i flere formater til bruk i markedsføring av forbundet lokalt på arbeidsplassene.

Forskerforbundets almanakk (fra 2005: A-plan) og brosjyre med presentasjon av forbundets forsikringstilbud er sendt til alle medlemmer årlig. Forskerforbundets arbeidsprogram for perioden 2004-2006 ble trykket i et opplag på 20.000 og sendt til samtlige medlemmer i januar 2004, samt til alle som har meldt seg inn i perioden. Alle som melder seg inn i Forskerforbundet mottar arbeidsprogram, forsikringsbrosjyre og A-plan i en velkomstpakke.

Det er gitt ut 17 notater i forbundets skriftserie i perioden, og disse omfatter statistikk, undersøkelser, utredninger, innstillinger mm. om lønns- og arbeidsvilkår, forsknings- og utdanningspolitikk og saker av organisasjonspolitisk karakter. Notatene sendes til lokallag og foreninger, og kan i tillegg lastes ned fra forbundets nettsider.

Forskerforbundets sekretariat sender ut elektroniske nyhetsbrev til tillitsvalgte og øvrige interesserte annenhver uke. Nyhetsbrevene inneholder kortversjoner av aktuelle saker fra Forskerforbundets nettsider og annen informasjon fra forbundet. Det ble sendt ut 18 nyhetsbrev i 2003, 22 i 2004 og 23 i 2005. Ved utgangen av perioden mottok ca 800 personer nyhetsbrevene som direkte abonnenter. Mange lokallag videresender også nyhetsbrevene til sine medlemmer.

Følgende utgaver i Forskerforbundets skriftserie er publisert i beretningsperioden:

2003:

- 1/2003 Forskerforbundets prioriterte arbeidsoppgaver – 2003
- 2/2003 Evaluering av lokale forhandlinger – 2002
- 3/2003 Lønnsstatistikk kommunal sektor – 2002
- 4/2003 Lønnsstatistikk privat sektor – 2002
- 5/2003 Forskerforbundet: Beretning 01.09.00-31.12.02

2004:

- 1/2004 Kartlegging av ressurser til tillitsvalgтарbeid i statlig UH-sektor
- 2/2004 Forskerforbundets prioriterte arbeidsoppgaver – 2004
- 3/2004 Lønnsstatistikk privat sektor – 2003
- 4/2004 Lønnsstatistikk kommunal sektor – 2003
- 5/2004 Handlingsplan for stipendiater 2002-06

2005:

- 1/2005 Research and Higher Education in Norway
- 2/2005 Forskerforbundets prioriterte arbeidsoppgaver – 2005
- 3/2005 Lønnsstatistikk for statlig sektor per 31.12.04
- 4/2005 Lønnsstatistikk for privat sektor per 31.12.04
- 5/2005 Lønnsstatistikk for kommunal sektor per 31.12.04
- 6/2005 Evaluering av lokale forhandlinger – 2004
- 7/2005 Erfaringer med kvalitetsreformen: Lokallagsundersøkelse

7.2 Ekstern informasjon og samfunnskontakt

7.2.1 Medieprofilering

Forskerforbundet har i beretningsperioden vært omtalt i om lag 1 320 avisartikler (trykte og nettaviser) eller innslag i etermedia. Størst oppmerksomhet var det i april 2005 i forbindelse med Forskerforbundets utmelding av Akademikerne og dannelsen av Unio; og i september 2005 i forbindelse med rektorvalget ved Universitetet i Oslo.

7.2.2 Samarbeid med andre aktører

Det utveksles synspunkter og informasjon med Norges forskningsråd og Universitets- og høyskolerådet (UHR) i forbindelse med statsbudsjettet og andre aktuelle saker av felles interesse.

Det avholdes regelmessige informasjonsmøter med UHR. Representanter for forbundet inviteres til deltakelse i konferanser, referansegrupper og informasjonsmøter i regi av Kunnskapsdepartementet, UHR og NOKUT.

Forskerforbundet samarbeider med studentorganisasjonene Norsk Studentunion (NSU) og Studentenes Landsforbund (StL). Samarbeidet fornyes hvert år gjennom et felles møte mellom ny og tidligere ledelse i studentorganisasjonene og representanter for forbundet. Det blir arrangert flere kontaktmøter og i tillegg er det jevnlig kontakt ang statsbudsjett og andre aktuelle saker. Representanter for Forskerforbundet inviteres til å holde innlegg på konferanser etc i regi av NSU og StL.

7.2.3 Påvirkning av politiske prosesser

Som i forrige periode har den mest omfattende saken i perioden vært arbeidet med ny universitets- og høyskolelov våren 2005. Forbundet medvirket til å opprettholde universitetene og høyskolene som forvaltningsorganer og oppnådde tilfredstillende vedtak mht ledelses- og

styringsordninger. Det var også aktivitet knyttet til behandlingen av Forskningsmeldingen våren 2005. Hovedstyret har hatt årlige kontaktmøter med KUF-komiteen på Stortinget. Motstanden mot endringer i arbeidsmiljølov og tjenestemannslov som flere fagforeninger var samlet om, førte til positive resultater i og med regjeringsskiftet høsten 2005. Vesentlige bestemmelser, bl.a. mht. midlertidig tilsetning, ble tilbakeført.

7.2.4 Samarbeid innen Akademikerne, Unio og med andre fagforeninger

Hovedstyrets leder har til og med våren 2005 hatt fast plass i Akademikernes styre. I Unios styre har både leder og generalsekretær fast plass. I tilknytning til reformene i sektoren og endret arbeidslivslovgivning har det også vært formålstjenlig å samarbeide med fagforeninger utenom egen hovedsammenslutning.

7.2.5 Statistikk og dokumentasjon

Det har i perioden vært initiert to eksterne prosjekter om lønnsstatistikk i samarbeid med Institutt for samfunnsforskning (ISF) og ett om administrative stillinger fra NIFU. Prosjektene har resultert i disse rapportene:

- Marianne Røed og Pål Schøne: Forske eller administrere: Hva lønner seg? Lønn og karriereutvikling i universitets- og høyskolesektoren. ISF-rapport 2003:6.
- Marianne Røed og Pål Schøne: Forskernes plass i den norske lønnsfordelingen. ISF-rapport 2004:4.

Anskaffelse av nytt verktøy for spørreundersøkelser (Questback) har forenklet mulighetene for undersøkelser blant medlemmene ang. lønn. Resultatene er offentliggjort i Skriftserien (jf pkt. 7.1). Det er også laget spørreundersøkelser blant medlemmer og tillitsvalgte om erfaringen med Kvalitetsreformen.

7.2.6 Forskningspolitisk seminar

De årlige forskningspolitiske seminarene samler fortsatt god deltakelse og fungerer som en viktig møteplass for representanter for hele sektoren. Seminarene har i perioden omhandlet følgende tema:

18.11. 2003: Harmonisering = privatisering? (Ryssdal-utvalgets innstilling)

09.11. 2004: Internasjonalisering av forskning og høyere utdanning

08.11. 2005: Norge som kunnskapsnasjon

7.2.7 Forskerforum

Forbundets medlemsblad har i perioden befestet sin plass som det viktigste aktualitets- og debattorganet i sektoren. Siden 2003 har Forskerforum doblet annonseinntektene, utvidet sidetallet med over 10 sider i gjennomsnitt, utvidet stofftilfanget med mer magasinstoff, portretter og bokomtaler. Bladet blir i gjennomsnitt sitert 30 ganger per år i de ledende riksmidlene (Atekst). I 2004 ble det gjennomført en spørreundersøkelse (MMI) om nye medlemmers oppfatning av Forskerforbundet. Her ble Forskerforum trukket fram som noe av det nye medlemmer var mest fornøyd med.

7.2.8 Internasjonalt samarbeid

Forskerforbundet har i perioden fortsatt arbeidet i Education International (EI) og EIs komité for høyere utdanning, HERSC (Higher Education and Research Standing Committee). Bologna-prosessen aktualiserer behovet for samarbeid mellom de europeiske fagforeningene. På grunn av plasseringen av Bolognesekretariatet i Norge 2004-2005 kunne forbundet spille en særlig aktiv rolle som kontakt mellom myndigheter og organisasjoner.

Forskerforbundet har deltatt på følgende internasjonale møter i perioden:

HERSC-møter

10.-11. januar 2003: Paris (koplet til møte i Unesco 13-14. januar, oppfølging verdenskongress)
4.-5. mars 2004: Brussel
25.-26. september: Brussel
21.-22. oktober 2004: Gdansk
10. februar 2005: Brussel
26.-28. september 2005: Brussel

EI/ETUCE-konferanser

28.-30. mars 2003: ETUCE-møte om intranettløsning – Firenze
10.-13. april 2003: EI Berlin Forum i regi av EI/ETUCE og GEW (om Bologna) – Berlin
8.-10. desember 2003: Generalforsamling ETUCE – Luxembourg
14.-15. juni 2004: Generalforsamling ETUCE – Amsterdam
18.-28. juli 2004: EIs 4. verdenskongress – Brasil
11.-12. februar 2005: EI/ETUCE konferanse om Bolognaprosessen – Brussel
5.-6. desember 2005: ETUCE rådsmøte – Luxembourg
7.-9. desember 2005: EI-konferanse for høyere utdanning – Melbourne, Australia

Kontakt med fagforeninger i andre land

24. mai 2003 hadde forbundet besøk av gjester fra EI og GEW (Tyskland)

Annet

26.-27. mai 2003: UNESCO/UFD Globalization and Higher education – Oslo
28.-31. mai 2003: EUA-konferanse – Graz, Østerrike
16.-18. juli 2003: EU-kommisjonen, konferanse om forskerrekuttering – Firenze
3.-4. november 2003: OECD-konferanse om handel med utdanning – Trondheim
3.-5. februar 2005 EUA-konferanse om doktorutdanning – Salzburg
18.-20. mai 2005: Ministermøte i Bergen, Bolognaprosessen
25.-26. august 2005 OECD-konferanse om ledelse i høyere utdanning – Paris
29.-31. august 2005, EAIR konferanse – Riga

Forbundet har vært representert ved leder, generalsekretær og/eller assisterende generalsekretær.

Hovedstyret

Hovedstyret har i perioden hatt studieturer til Riga (2003), Paris (2004) og Helsinki (2005) med møter med fagorganisasjoner, representanter for myndighetene, forskningsråd, undervisnings- og forskningsinstitusjoner kombinert med styremøter.

7.2.9 Nordisk samarbeid

Det nordiske samarbeidet har fortsatt som tidligere, med årlige kontaktmøter mellom organisasjonene. Møtet i 2003 ble lagt til Porosalmi i Finland, 2004 i Mariefred, Sverige og i 2005 i Svinkløv, Danmark. Generelt er disse møtene svært nyttige for utveksling av informasjon om utviklingstrekk både når det gjelder lønnspolitikk og forsknings- og utdanningspolitikk.

21. november 2005 deltok forbundet på en konferanse i regi av Nordisk ministerråd.

8. STYRINGSORGAN OG REPRESENTASJON

8.1 Forskerforbundets hovedstyre

Forskerforbundets hovedstyre hadde frem til 31.12.2003 følgende sammensetning:

Kolbjørn Hagen, Forskerforbundet ved NTNU (leder)
Seunn Smith-Tønnessen, Forskerforbundet ved Høgskolen i Agder (nestleder)
Hege Randi Eriksen, Forskerforbundet ved UiB, senere UNIFOB
Dag K. Bjerketvedt, Forskerforbundet ved Høgskolen i Telemark
Einar Jebens, Forskerforbundet ved Statens arbeidsmiljøinstitutt
Øystein Noreng, Forskerforbundet ved BI
Astri Ottesen, Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo
Jon Natvig, Forskerforbundet ved Høgskolen i Stavanger (1. vara, fast møtende)
Monica Martinussen, Forskerforbundet ved UiTø (2.vara)
Svein Kristiansen, Forskerforbundet ved NTNU (3. vara)

Forskerforbundets hovedstyre har fra 01.01.2004 hatt følgende sammensetning:

Kolbjørn Hagen, Forskerforbundet ved NTNU (leder)
Monica Martinussen, Forskerforbundet ved UiTø (nestleder)
Ragnhild Elster, Forskerforbundet ved Høgskolen i Telemark
Einar Jebens, Forskerforbundet ved Statens arbeidsmiljøinstitutt
Svein Kristiansen, Forskerforbundet ved NTNU
Øystein Noreng, Forskerforbundet ved BI
Astri Ottesen, Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo
Kjell Erik Lommerud, Forskerforbundet ved UiB (1. vara, fast møtende)
Ole Jakob Sørensen, Forskerforbundet ved Høgskolen i Nord-Trøndelag (2. vara)
Kåre-Olav Stensløyken, Forskerforbundet ved UiO, senere Ullevål Universitetssykehus
(3. vara)

8.2 Arbeidsutvalget

Hovedstyrets arbeidsutvalg har i perioden bestått av leder Kolbjørn Hagen og nestleder Seunn Smith-Tønnessen (2003) / Monica Martinussen (2004 og 2005).

8.3 Forskerforbundets Landsråd

Landsråd ble opprettet for første gang med virkning fra 2001 som Forskerforbundets øverste rådgivende organ for overordnede politiske og strategiske saker mellom representantskapsmøtene. Forsamlingen kommer normalt sammen to ganger hvert år.

Landsrådet består av 40 ordinære representanter:

- 2 fra hver av de fem største lokallagene
- 1 fra hvert av de sju til ti største lokallag
- 25 representanter fra de øvrige lokallagene valgt av valgkretser på representantskapsmøtet.

I 2003 hadde Landsrådet følgende sammensetning:

Valgkrets

10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag

Lokallag

Forskerforbundet ved Høgskolen i Agder
Forskerforbundet ved Høgskolen i Bergen
Forskerforbundet ved Høgskolen i Oslo
Forskerforbundet ved Høgskolen i Stavanger
Forskerforbundet ved Høgskolen i Telemark
Forskerforbundet ved Norges landbrukshøgskole
Forskerforbundet ved NTNU

10 største lokallag	Forskerforbundet ved UIB
10 største lokallag	Forskerforbundet ved UIO
10 største lokallag	Forskerforbundet ved UITØ
Fylker og kommuner	Forskerforbundet ved Nordland fylkeskommune
Private høgszkoler	Forskerforbundet ved Menighetsfakultetet
Statlige høgszkoler	Forskerforbundet ved Høgskolen i Bodø
Statlige høgszkoler	Forskerforbundet ved Høgskolen i Finnmark
Statlige høgszkoler	Forskerforbundet ved Høgskolen i Gjøvik
Statlige høgszkoler	Forskerforbundet ved Høgskolen i Nord-Trøndelag
Statlige høgszkoler	Forskerforbundet ved Høgskolen i Sogn og Fjordane
Statlige høgszkoler	Forskerforbundet ved Høgskolen i Sør-Trøndelag
Statlige høgszkoler	Forskerforbundet ved Høgskolen i Tromsø
Statlige høgszkoler	Forskerforbundet ved Høgskolen i Volda
Statlige høgszkoler	Forskerforbundet ved Høgskolen i Østfold
Offentlige institutter	Forskerforbundet ved Folkehelseinstituttet
Offentlige institutter	Forskerforbundet ved Forsvarets forskningsinstitutt
Offentlige institutter	Forskerforbundet ved Havforskningsinstituttet
Offentlige institutter	Forskerforbundet ved Planteforsk
Private institutter	Forskerforbundet ved Radiumhospitalet HF
Private institutter	Forskerforbundet ved MATFORSK
Private institutter	Forskerforbundet ved NINA
Private institutter	Forskerforbundet ved Nordlandsforskning
Museum og arkiv	Forskerforbundet ved Arkivverket
Museum og arkiv	Forskerforbundet ved Riksantikvaren
Vitenskapelige høgszkoler	Forskerforbundet ved Norges musikkhøgskole
Vitenskapelige høgszkoler	Forskerforbundet ved Norges veterinærhøgskole
Øvrige virksomheter	Forskerforbundet ved Norges forskningsråd
Øvrige virksomheter	Forskerforbundet ved UFD

I inneværende representantskapsperiode har Landrådet hatt følgende sammensetning:

Valgkrets

10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
10 største lokallag
Fylker og kommuner
Private høgszkoler
Statlige høgszkoler
Statlige høgszkoler
Statlige høgszkoler
Statlige høgszkoler
Statlige høgszkoler
Statlige høgszkoler
Statlige høgszkoler
Statlige høgszkoler
Statlige høgszkoler
Offentlige institutter
Offentlige institutter
Offentlige institutter
Offentlige institutter

Lokallag

Forskerforbundet ved Høgskolen i Agder
Forskerforbundet ved Høgskolen i Bergen
Forskerforbundet ved Høgskolen i Oslo
Forskerforbundet ved Høgskolen i Stavanger/UIS
Forskerforbundet ved Høgskolen i Sør-Trøndelag
Forskerforbundet ved Norges landbrukshøgskole/UMB
Forskerforbundet ved NTNU
Forskerforbundet ved UIB
Forskerforbundet ved UIO
Forskerforbundet ved UITØ
Forskerforbundet ved Troms fylkeskommune
Forskerforbundet ved Menighetsfakultetet
Forskerforbundet ved Høgskolen i Bodø
Forskerforbundet ved Høgskolen i Gjøvik
Forskerforbundet ved Høgskolen i Nesna
Forskerforbundet ved Høgskolen i Nord-Trøndelag
Forskerforbundet ved Høgskolen i Telemark
Forskerforbundet ved Høgskolen i Vestfold
Forskerforbundet ved Høgskolen i Volda
Forskerforbundet ved Høgskolen Stord/Haugesund
Forskerforbundet ved Folkehelseinstituttet
Forskerforbundet ved Forsvarets forskningsinstitutt
Forskerforbundet ved Havforskningsinstituttet
Forskerforbundet ved Planteforsk/Bioforsk

Offentlige institutter	Forskerforbundet ved Meteorologisk institutt
Private institutter	Forskerforbundet ved Chr. Michelsens institutt
Private institutter	Forskerforbundet ved NINA
Private institutter	Forskerforbundet ved NORUT Samfunn
Private institutter	Forskerforbundet ved Radiumhospitalet HF
Museum og arkiv	Forskerforbundet ved Arkeologisk museum i Stavanger
Museum og arkiv	Forskerforbundet ved Nasjonalbiblioteket
Vitenskapelige høyskoler	Forskerforbundet ved Norges veterinærhøgskole
Øvrige virksomheter	Forskerforbundet ved Norges forskningsråd
Øvrige virksomheter	Forskerforbundet ved UFD/Kunnskapsdepartementet
Øvrige virksomheter	Forskerforbundet ved Ullevål universitetssykehus

8.4 Representantskapet

Representantskapet 2003 ble avviklet 27.-28. oktober på Hotel Bristol, Oslo. 160 delegater fra 82 lokallag som til sammen representerte 9151 stemmer deltok i tillegg til medlemmer fra Hovedstyret, desisorer, revisor, valgkomité og observatører.

Beretning og regnskap ble godtatt. Arbeidsprogram og budsjett og kontingent for 2004-2006 ble vedtatt. Det ble avholdt valg i tillegg til at det ble foretatt en del justeringer av forbundets vedtekter.

8.5 Valgkomiteen

Valgkomiteen hadde følgende sammensetning til 28. oktober 2003:

Brit Hjeltnes, Forskerforbundet ved Veterinærinstituttet (valgkomiteens leder)
 Eldar Gaare, Forskerforbundet ved NINA/NIKU senere NINA
 Bjarne Meidell, Forskerforbundet ved Universitetet i Bergen
 Hilde Trygstad, Forskerforbundet ved Diakonhjemmets høyskolesenter
 Jan Ove Ulstein, Forskerforbundet ved Høgskolen i Volda.

I inneværende representantskapsperiode har valgkomiteen hatt følgende sammensetning:

Bjarne A. Meidell, Forskerforbundet ved Universitetet i Bergen (valgkomiteens leder)
 Gry Agnete Alsos, Forskerforbundet ved Nordlandsforskning
 Kjell Tybring Andresen, Forskerforbundet ved Høgskolen i Agder
 Jan M. Haakonsen, Forskerforbundet ved Norges forskningsråd

Live Rasmussen Skrindo, Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo erstattet Kristin Dæhli, Forskerforbundet ved NTNU etter at hun hadde trukket seg fra komiteen i februar 2006.

8.6 Desisor

Fram til 28. oktober 2003 var Helge Salvesen, Forskerforbundet ved Universitetet i Tromsø og Cecilie Wilberg, Forskerforbundet ved Statistisk sentralbyrå Forskerforbundets desisorer.

Harald Loeng, Forskerforbundet ved Havforskningsinstituttet i Bergen og Cecilie Wilberg, Forskerforbundet ved Statistisk sentralbyrå har vært Forskerforbundets desisorer i inneværende representantskapsperiode.

8.7 Revisor

Revisjonsfirmaet Kjelstrup & Wiggen AS har vært Forskerforbundets revisor i perioden.

8.8 Forskerforbundets seniorpolitiske utvalg

Utvalget har bestått av Einar Jebens (Hovedstyret) og Nils Mæhle (Høgskolen i Bergen), med Lars Petter Eriksen / Elisabeth Tindeland (sekretariatet) som sekretær.

8.9 Forskerforbundets forsikringsutvalg

Forsikringsutvalget har bestått av Kolbjørn Hagen, Astri Ottesen og Seunn Smith-Tønnesen (2003) / Monica Martinussen (2004-2005).

8.10 Forskerforbundets opphavsrettsutvalg

Forskerforbundets opphavsrettsutvalg har bestått av Kolbjørn Hagen (Hovedstyret), Hilde Trygstad (Diakonhjemmets høgskole), Helge Rønning (UiO) og Frank O. Anthun (sekretariatet).

8.11 Forskerforbundets sentrale sekretariat

Forskerforbundets sentrale sekretariat har i perioden hatt følgende bemanning:

Generalsekretær

Kari Kjenndalen (delvis studiepermisjon 02.02-02.04.04)

Stab

Informasjonsrådgiver Unn Rognmo

Sekretær Kristine Brox (70% fra 02.04.02, 100 % fra 1.10.05)

Organisasjonssekretær Turid Cordtsen (50%)

Sekretær Gerd Sandvik

Fagpolitisk avdeling

Ass. generalsekretær Sigrid Lem (studiepermisjon 05.03-28.03.03)

Rådgiver Bjørn T. Berg

Avdeling for lønns- og arbeidsvilkår

Forhandlingssjef Frank O. Anthun

Juridisk rådgiver, advokatfullmektig Brita Alsos (permisjon 04.11.04-08.12.05)

Juridisk rådgiver, advokatfullmektig Lars Petter Eriksen

Juridisk rådgiver, advokatfullmektig Mariann Helen Olsen (vikar fra 01.05.04, fast fra 01.04.05)

Advokat Ann Turid Opstad

Rådgiver/seniorrådgiver Eirik Rikardsen

Juridisk rådgiver Eirik Utstumo (vikar fra 18.10.04)

Spesialrådgiver Randi Stensaker (fra 01.06.04, sluttet 31.10.05)

Juridisk rådgiver, advokatfullmektig Tove Svensli (80%, sluttet 30.04.05)

Rådgiver Randi Halveg Iversby (vikar 01.02-31.03.05)

Rådgiver Kristian Mollestad (vikar 01.04-15.05.05)

Avdeling for organisasjon og økonomi

Organisasjonssjef Joar Flynn Jensen (permisjon 01.01.04-12.07.04)

Sekretær Hans Askildsen

Kasserer Marit Brendengen (80%)

Sekretær Seija Hjelteig (20%)
Sekretær Lena Holum
Kontorsjef Aina Nilsen
Sekretær Linda Pettersson, (20%, fra 01.01.04 *) (også 80% for BAFO)
Rådgiver Elisabeth Tindeland (vikar fra 17.10.02, fast fra 01.02.05)
Sekretær Lisa Wilhelmsen
Rådgiver Jorunn Dahl Norgård (permisjon 15.10.02-19.09.03, fungerende organisasjonssjef 01.01.04-12.07.04, sluttet 31.01.05).

Forskerforum

Redaktør Ingar Myking
Redaksjonssekretær Kjetil A. Brottveit (50%, fra 01.04.05)

8.12 Ekstern representasjon

Forskerforbundet har i perioden vært representert i følgende eksterne organer:

Akademikernes styre:

Kolbjørn Hagen var medlem av styret i perioden 01.01.03-01.04.05.

Akademikerne – Stat:

Kari Kjenndalen (representant) og Dag K. Bjerketvedt (observatør), til 30.06.03.
Eirik Rikardsen (representant) og Jon Natvig (observatør), fra 01.07.03 til 31.12.03.
Eirik Rikardsen (representant) og Svein Kristiansen (observatør), fra 01.01.04 til 01.04.05, og
Randi Stensaker (observatør nr. 2, fra 01.06.04).

Akademikerne – Kommune:

Lars Petter Eriksen (representant) og Frank O. Anthun (vara), til 01.04.05

Akademikerne – Helse

Eirik Rikardsen (representant) og Ann Turid Opstad (vararepresentant), til 01.06.04.
Randi Stensaker (representant) og Mariann Helen Olsen (vara), fra 01.06.04 til 31.12.05.

SAN (NAVO-tradisjonell):

Frank O. Anthun (representant) og Brita Alsos / Randi Stensaker (vara).

Til Akademikernes forhandlinger med HSH:

Brita Alsos (representant) og Lars Petter Eriksen (vara), til 31.12.04.
Randi Stensaker (representant) og Eirik Rikardsen (vara), fra 01.01.05 til 31.12.05.

Akademikerne – Privat:

Brita Alsos (representant) og Ann Turid Opstad (vara), til 01.04.05.

Akademikernes referansegruppe for arbeidslivslovutvalget:

Ann Turid Opstad.

Akademikernes likestillingsutvalg:

Astri Ottesen, til 01.04.05.

Akademikernes faggruppe for forskning og utdanning:

Sigrud Lem og Bjørn T. Berg. Faggruppen ble avviklet høsten 2003.

Akademikernes informasjonsnettverk:

Unn Rognmo, til 01.04.05.

Akademikernes generalsekretærmøte:

Kari Kjenndalen og Sigrud Lem (vara), til 01.04.05.

Unios styre:

Kolbjørn Hagen og Kari Kjenndalen (styremedlemmer), Monica Martinussen og Sigrud Lem (varamedlemmer), fra 01.07.05.

Unio – Stat:

Kolbjørn Hagen, Frank O. Anthun, Eirik Rikardsen og Sigrud Lem (representanter), fra 01.07.05.

Unio – Kommune:

Lars Petter Eriksen (representant) og Eirik Rikardsen (vara), fra 01.07.05.

Unio – Oslo kommune:

Lars Petter Eriksen (representant) og Eirik Rikardsen (vara), fra 01.07.05.

Unio – NAVO:

Eirik Rikardsen (representant) og Frank O. Anthun (vara), fra 01.07.05.

Unio – HSH:

Eirik Rikardsen (representant) og Frank O. Anthun (vara), fra 01.07.05.

Rådgivende utvalg for gebyr- og tilleggsstipend (Lykke-utvalget)

Sigrud Lem var medlem til utvalget ble avviklet sommeren 2003.

Nasjonalt utvalg for Leonardo da Vinci og Sokrates (til 31.12.03)

Sigrud Lem var Akademikernes representant i 2003, med Kjell Hansen som vararepresentant. Det nasjonale utvalget ble avviklet ved utgangen av 2003.

Underutvalg ERASMUS (til 31.12.03)

Kjell Hansen var Akademikernes representant i 2003, med Sigrud Lem som vararepresentant.

ERASMUS-utvalget (fra 01.01.04)

Sigrud Lem har vært representant for Akademikerne (til 01.04.05) / for Forskerforbundet (fra 01.04.05), med Bjørn T. Berg som vararepresentant.

Underutvalg Leonardo for prosjektsamarbeid (til 31.12.03)

Bjørn T. Berg var Akademikernes representant i 2003. Utvalget ble avviklet ved utgangen av 2003.

Leonardo da Vinci-utvalget (fra 01.01.04)

Bjørn T. Berg var Akademikernes representant i perioden 01.01.04-01.04.05.

Norgesuniversitetet

Sigrid Lem var Akademikernes representant i styret i 2003, med Kari Kjenndalen som vararepresentant.

Fra 2004 ble Norgesuniversitetet og SOFF slått sammen. I det "nye" Norgesuniversitetet har Sigrid Lem vært vararepresentant i styret.

SOFF – kontaktutvalg

Sigrid Lem var Akademikernes kontaktperson i 2003, med Bjørn T. Berg som vararepresentant.

Offentlige utvalg

Kari Kjenndalen er fra 14. oktober 2005 oppnevnt som medlem i utvalg for å utrede spørsmål om lovfesting av akademisk frihet (Underdal-utvalget)